

zaaknummer 2010 T 175

Beslissing 13 januari 2012

De Klachtencommissie voor seksueel misbruik in de R.-K. Kerk van de Stichting Beheer & Toezicht i.z. Seksueel Misbruik in de R.-K. Kerk in Nederland (rechtsoptolvolger van de Beoordelings- en Adviescommissie van de kerkelijke rechtspersoon Hulp en Recht), verder ook: de Klachtencommissie, geeft op grond van de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder ook: de Procedure) het volgende advies inzake de klacht van:

[naam],
geboren op [datum],
wonende te [plaats],
hierna te noemen: klager,
juridisch adviseur: mr.M.L.J. Bomers, advocaat te Nijmegen,

tegen:

wijlen [naam],
geboren op [datum], overleden op [datum],
de persoon over wie geklaagd wordt,
hierna ook te noemen: aangeklaagde,
tijdens zijn leven lid van de Congregatie van de Broeders FIC (broeders van Maastricht).

1. De procedure

Het klaagschrift is door de griffie van de Klachtencommissie ontvangen op 18 mei 2011. Op 21 juli 2011 is bij de griffie een inhoudelijke reactie op het klaagschrift ingekomen van [naam], Provinciaal Overste Broeders FIC.

Op 19 december 2011 heeft te Utrecht een zitting van de Klachtencommissie achter gesloten deuren plaatsgevonden, waarbij de Klachtencommissie was samengesteld uit de onder aan dit advies te noemen leden.

Klager is verschenen met zijn echtgenote [naam]. Hij heeft zijn standpunt toegelicht. Hij werd bijgestaan door zijn juridisch adviseur mr M.L.J. Bomers, voornoemd. Namens de Congregatie zijn verschenen [naam], vice-provinciaal overste van de Broeders FIC, en [naam], lid van het provinciaal bestuur van de Broeders FIC.

2. De klacht

2.1. Klager was de jongste in een gezin met twee oudere broers en twee oudere zussen. De ouders van klager hadden een druk bedrijf. Klager werd op zijn twaalfde naar [instelling] in [plaats] gestuurd. Hij ging daar naar de Mulo. Tijdens de zomervakantie na het eerste jaar op [instelling], overleed de vader van klager. Nadat klager na de zomervakantie weer terug kwam op [instelling], kreeg hij de chambrette toegewezen die zich direct naast de kamer van aangeklaagde bevond.

Klager was in die tijd nog een echt kind. Hij was nooit seksueel voorgelicht en wist niets van seksualiteit. Wekelijks moesten hij en zijn medeleerlingen biechten. Zij kregen van de broeders opdracht te biechten dat zij onkuisheid hadden gepleegd. Klager deed dit braaf maar had geen idee wat dit betekende.

Aan het begin van dit tweede jaar kreeg klager extra aandacht van aangeklaagde, omdat hij zijn vader kort daarvoor verloren had. Tijdens deze individuele contacten ging aangeklaagde nader in op de onkuisheid. Hij vertelde klager dat het een grote zonde was onkuisheid te begaan, maar dat hij klager kon helpen om dit te voorkomen. Hij stelde klager voor dat hij "het" voor hem zou doen, zodat klager zelf geen zonde zou begaan. Hoewel klager niet precies wist wat aangeklaagde bedoelde, leek het hem een goede deal.

Aangeklaagde vroeg klager bij hem op de slaapkamer te komen. Klager moest daar op het bed van aangeklaagde gaan liggen. Aangeklaagde begon klager vervolgens aan te raken en hij probeerde een erectie te forceren. Hierna begon aangeklaagde klager te masturberen. Dit was voor klager meestal een pijnlijke aangelegenheid.

Ook kreeg klager de opdracht mee, dat als hij een erectie had, hij zich bij aangeklaagde moest melden. Hieraan gaf klager gehoor. Het was vanzelfsprekend dat hij opvolgde wat er van hem werd verlangd. Het misbruik vond altijd plaats op de kamer van aangeklaagde. Aangeklaagde vroeg klager nooit om bij hem seksuele handelingen te verrichten. Klager heeft ook nooit kunnen vaststellen of aangeklaagde zelf genoeg ondervond van de seksuele handelingen.

Dit seksueel misbruik heeft twee jaar geduurd en vond meerdere malen per week plaats. Het is voor klager een pijnlijke herinnering, omdat hij het op een gegeven moment prettig vond om tot een orgasme te komen.

Het was een verwarrende tijd voor klager. Aangeklaagde verlangde dat hij seksuele contacten met hem onderhield, maar tegelijkertijd moesten die contacten als zonden worden gebiecht.

2.2. Na het afronden van de mulo is klager naar de kweekschool in [plaats] gegaan.

In 1972 is klager getrouwd en na 4 jaar is hij weer gescheiden.

In 1977 is klager getrouwd met zijn huidige vrouw. Ze hebben een zoon, uit het eerste huwelijk van zijn vrouw, en een dochter.

Na zijn vervangende dienstplicht op de Antillen, heeft klager altijd in het voortgezet onderwijs gewerkt. Eerst op een middelbare school in [plaats], maar sinds [jaar] op [school] in [plaats].

Eind jaren negentig kreeg klager burn-out klachten. Hij heeft toen een psycholoog ingeschakeld, die hem heeft begeleid.

In het voorjaar van 2008 heeft klager zijn geheim aan zijn echtgenote en kinderen verteld. In eerste instantie voelde klager zich opgelucht dit geheim eindelijk te hebben gedeeld, maar vanaf dat moment openbaarden zich ook heftige gevoelens van boosheid, machteloosheid en verdriet, die hij al die jaren had onderdrukt.

Klager heeft in 2008 contact gezocht met [overste] om over hetgeen klager is overkomen te praten. Dit heeft ertoe geleid dat klager begin 2010 15.000,= euro heeft ontvangen als financiële tegemoetkoming voor het seksuele misbruik.

In 2009 is vastgesteld dat klager lijdt aan een posttraumatische stress-stoornis met verlaat begin.

Sinds het misbruik in de Katholieke Kerk in 2010 steeds nadrukkelijker naar buiten is gekomen openbaarden zich bij klager opnieuw allerlei fysieke en mentale klachten. Hierdoor kan klager zijn werkzaamheden niet meer verrichten. Klager heeft zijn werkzaamheden als zorgcoördinator moeten stoppen. Men is nu op zoek naar vervangende werkzaamheden voor klager. Vanuit de schoolleiding wordt aangedrongen op zijn vertrek. Een vroegtijdig opzeggen van zijn werkzaamheden, zou echter grote financiële consequenties hebben voor klager.

2.3. Het doel van de klacht is dat klager schriftelijke erkenning krijgt dat het seksueel misbruik door aangeklaagde heeft plaatsgevonden, dat hem hiervoor schriftelijk excuses worden aangeboden en dat de Congregatie het gesprek met klager wil aangaan. Tevens wenst klager schadevergoeding te ontvangen.

3. Het verweer

Aangeklaagde is overleden en kan geen weerwoord geven. De provinciaal overste heeft in zijn reactie gesteld dat uitgebreid onderzoek is verricht naar de levensloop van aangeklaagde. Hij concludeert dat geen aanwijzingen zijn gevonden voor een mogelijk seksueel misbruik maar dat hij ook geen reden heeft om aan te nemen dat klager onwaarheid spreekt.

De congregatie en klager zijn een financiële genoegdoening overeengekomen van 15.000,= euro. De Congregatie hecht eraan op te merken dat de financiële genoegdoening is gegeven uit een oogpunt van moreel plichtsbesef, van oprecht mededogen, vanuit de intentie bij te dragen aan de verwerking van het leed, waarmee klager worstelde. Het verstrekken van de financiële bijdrage is uitdrukkelijk niet ingegeven door een erkenning van schuld aan hetgeen klager naar zijn zeggen is aangedaan.

4. De beoordeling

4.1. Van toepassing is de Procedure bij klachten van seksueel misbruik (verder: de Procedure). Volgens artikel 2.1 van de Procedure moet onder seksueel misbruik worden verstaan iedere gedraging waarbij een ander onder dwang of in een afhankelijkheidssituatie seksuele handelingen moet uitvoeren of ondergaan, dan wel seksueel getinte toenaderingen of uitlatingen in welke vorm dan ook moet dulden, waardoor de geestelijke en/of lichamelijke integriteit wordt geschonden. Onder dwang kan onder meer begrepen worden: fysiek geweld of de dreiging daarmee, psychische druk, intimidatie en/of chantage.

4.2. Niet ter discussie staat dat de door klager gestelde feiten moeten worden gekwalificeerd als seksueel misbruik in de zin van artikel 2.1 van de Procedure.

4.3. Er zijn ongeveer vijftig jaar verstreken sedert de feiten die klager aangeklaagde verwijt zich hebben afgespeeld. Alleen al door het overlijden van aangeklaagde zijn deze feiten niet meer in detail te onderzoeken. Wél is voor de Klachtencommissie aannemelijk geworden dat de gebeurtenissen die klager schetst hebben plaatsgevonden.

De Klachtencommissie vindt aannemelijk geworden, dat klager gedurende twee jaar 3 keer per week seksueel is misbruikt door aangeklaagde..

De Klachtencommissie is hiervan overtuigd geraakt door de authentieke wijze waarop en de details waarmee klager zijn verhaal heeft verteld.

Daarnaast blijkt uit de Toestemming gebruik melding/klacht als steunbewijs van [naam], dat ook hij seksueel benaderd werd door aangeklaagde. Dit misbruik vond plaats in de jaren 1946-1949. Terwijl hij in zijn bed lag op de slaapzaal van [instelling] in [plaats], werd [naam] benaderd door aangeklaagde. Aangeklaagde had een in erectie verkerende penis. Deze moest hij hard vastpakken terwijl aangeklaagde hem aanmoedigde met "harder, harder, fijn, fijn!"

Tevens neemt de Klachtencommissie in haar overtuiging mee het verslag van psychotherapeut/psycholoog [naam] d.d. 14 september 2009. Naar aanleiding van hetgeen klager hem mededeelt over hetgeen hem is overkomen, komt deze behandelaar tot de diagnose posttraumatische stress-stoornis met verlaat begin.

4.4. Het behoeft geen betoog dat het seksueel misbruik door aangeklaagde met gebruikmaking van misbruik van gezag en in een afhankelijkheidssituatie hoogst kwalijk is geweest. Klager was ten tijde van de aanvang van het misbruik pas 13 jaar oud. Aangeklaagde was voor hem een vertrouwenspersoon.

4.5. Gelet op het feit dat aangeklaagde is overleden kunnen tegen hem geen maatregelen meer worden genomen. Daarom zal de Klachtencommissie zich bij haar advisering richten op de vermindering van het leed dat klager is aangedaan.

4.6. Over het verzoek van klager om financiële vergoedingen kan de Klachtencommissie niet adviseren. Dit behoort niet tot haar taak. Bij een gegronde verklaring van de klacht door de overste van de Congregatie zal klager zich voor het verkrijgen van verdere schadevergoeding dienen te wenden tot de Compensatiecommissie.

5. Het advies

De Klachtencommissie adviseert de Overste van de Congregatie van de Broeders FIC de klacht gegrond te verklaren, te erkennen dat het misbruik in de genoemde omstandigheden heeft plaatsgevonden, en daarvoor namens de Congregatie oprechte spijt te betuigen. Voorts adviseert de Klachtencommissie de Overste om nogmaals met klager tot een gesprek te komen.

Dit advies is vastgesteld op 13 januari 2012 door mr. H.J. Schepen, voorzitter, mr. P.A. Schaafsma en drs. A.M. van Beelen, leden, bijgestaan door mr. M. Braspenning-Groeneveld, griffier, en is ondertekend door de voorzitter.

Op grond van art. 16.4 van de Procedure wordt dit advies binnen twee weken nadat het is vastgesteld bij aangetekend schrijven aan de Overste van de Congregatie van de Broeders FIC en aan klager verzonden.

Op grond van art. 18.1 van de Procedure stelt de Overste binnen dertig dagen na ontvangst van dit advies klager schriftelijk en gemotiveerd op de hoogte van de beslissing die hij naar aanleiding van dit advies geeft genomen.

Op grond van art. 18.2 van de Procedure geeft de Overste daarbij de mogelijkheden van bezwaar en beroep aan.

Op grond van art. 18.3 van de Procedure ontvangt de Klachtencommissie een afschrift van de beslissing van de Overste.